8 – ДӘРІС

ҒЫЛЫМДАҒЫ ДӘСТҮРЛЕР МЕН ЖАҢАЛЫҚТАР

МАҚСАТЫ

Ғылым дамуындағы дәстүрлер мен жаңашылдық арақатынасы кез келген қоғам мен ұлттың әлеметтік-мәдени дамуымен тұтастығын, тұрақтылығын, табандылығын бейнелейді. Осы тұрғыдан алғанда, ғылым дамуындағы дәстүрлер мен жаңашылдықтың теориялық негізі жан-жақты терең қарастырылады.

ЖОСПАР

1. Ғылымдағы дәстүрлер мәселесі.
2. Ғылыми дәстүр мен жаңашылдықтың бірлігі.
3. Т.Кунның «ғылымдағы дәстүрлер концепциясы».

ҒЫЛЫМИ ТАНЫМДАҒЫ ДӘСТҮР ҰҒЫМЫ

- Ғылым негізіндегі дәстүр ұғымы

Ғылым тарихы

1

А.Койре

Academia.fzrw.info

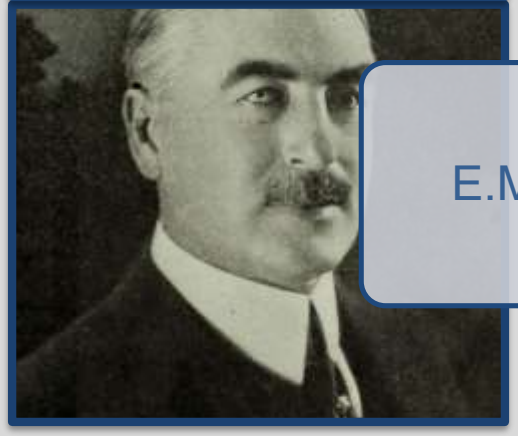
2

А.Майер

wikipedia.org

3

Е.Мецгер

wikipedia.org

ҒЫЛЫМ ФИЛОСОФИЯСЫНДАҒЫ ДӘСТҮРЛЕР

Дәстүрлер көзге көрінетін (явное) немесе вербальді және көрінбейтін (неявное) немесе вербальдік емес болып бөлінеді, ғылыми таным процесінде өзара орын ауыстырып отырады.

Дәстүр мәселелері ғылымның дамуының негізгі факторы ретінде алғаш рет зерттеген: венгр философы **Т.Кунн.**

4brain.ru

ҒЫЛЫМИ МЕКТЕП

Көрінбейтін ғылымның бір түрі:

Ғылыми мектеп

Ғылыми қауымдастық

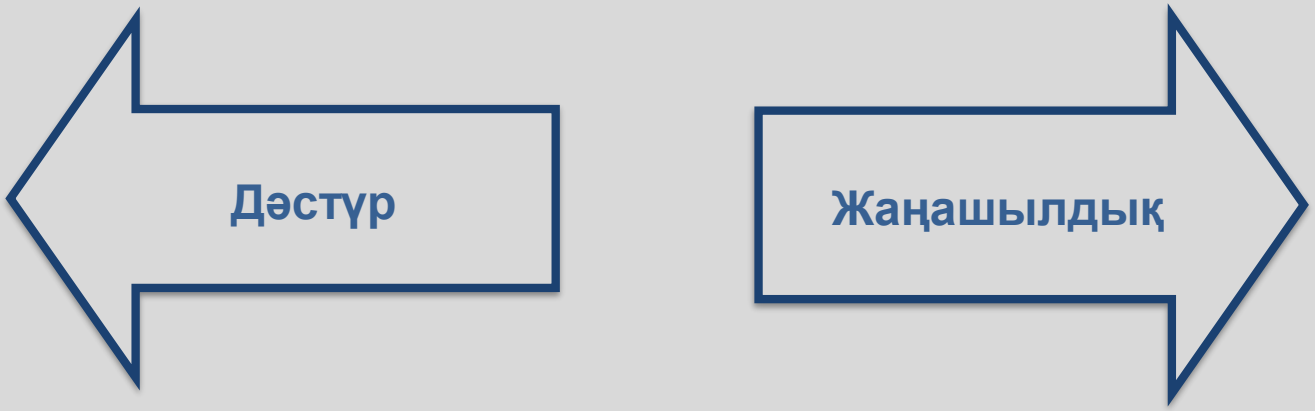

asu.edu.kz

wikipedia.org

ҒЫЛЫМДАҒЫ ДӘСТҮР МЕН ЖАҢАШЫЛДЫҚ

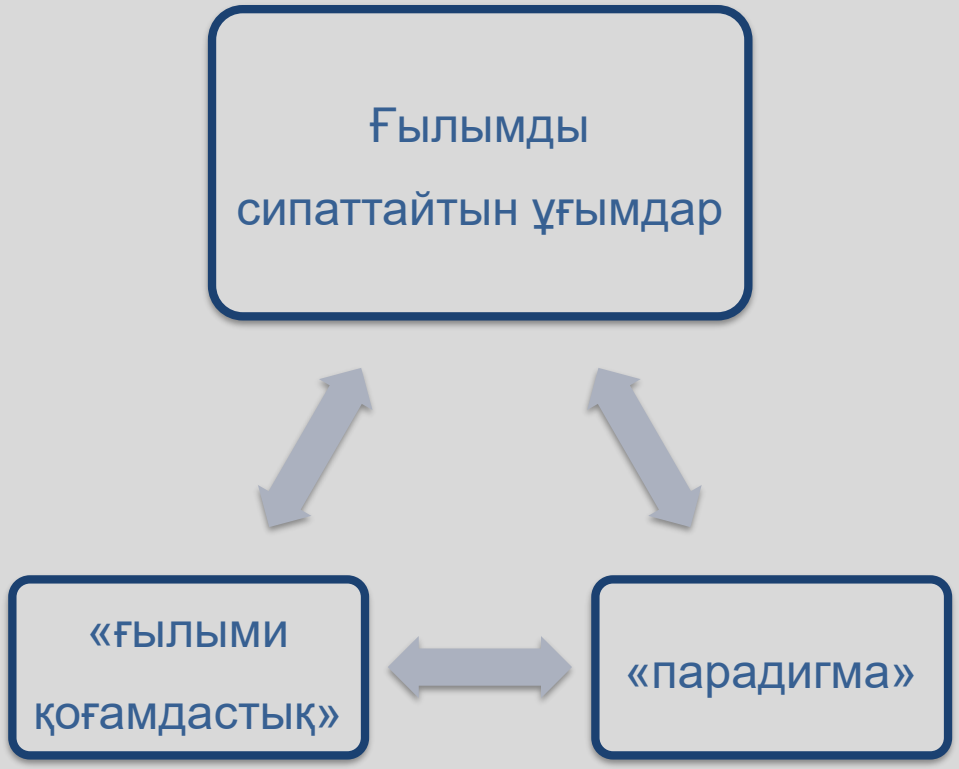

біріншісі – жаңашылдыққа қарсылық көрете отырып, оны теріске шығару және ескі тәртіпке сүйену;

екіншісі – жаңашылдыққа бейімделе отырып, ескі дәстүрді бұзу;

үшіншісі – жаңашылдықты өзгерте отырып, оны дәстүрге сиятындай қалыпқа келтіру.

ҒЫЛЫМИ ҚОҒАМДАСТЫҚ

«Ғылыми қоғамдастық дегеніміз, белгілі бір сала бойынша ғылыми зерттеулер жүргізу мақсатымен парадигмалар немесе осы ізденістердің теориялық алғышарттарын негізге ала отырып біріккен ғалымдар ұжымы.»

ҒЫЛЫМИ ТАНЫМДАҒЫ ПАРАДИГМА

Парадигма (үлгі, модель) ұғымының элементтерінің анықтамасын **Т.Кун** толық бермесе де, оларды жалпы түрде төмендегіше сипаттауға болады:

interesnyefakty.org

1) математикалық формада жазылған, бастапқы ұғымдар мен заңдарды қамтитын фундаменталдық теориялар;

2) табиғат туралы жалпы философиялық түсініктер және қазіргі ғылымда қабылданған ұғымдар мен олардың жүйесін бейнелеудің логикалық тәсілдері;

3) ғылыми қоғамдастықтың әрбір мүшесі өзіне қойылған ғылыми міндеттерді шешу үшін ұстанатын үлгілер мен эталондар.

ҚОРЫТЫНДЫ

1. Ғылым бұрыннан келе жатқан дәстүрлерге сүйеніп және оны жаңалықтармен толықтыра отырып дамиды. «Дәстүр» және «жаңашылдық» мәселесі ғылымда маңызды мәселелердің бірі болып саналады. 2. Дәстүрлік пен жаңашылдықтың бірлігі әрбір мәдениеттің қоғамның әмбебапты мінездемесін қамтамасыз етеді. 3. Қоғамның тұрақтылығын қамтамасыз ететін кез келген дәстүрді дамусыз, мәдени тәжірибенің жаңаруынсыз, инновациясыз елестету мүмкін емес.

ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Алтаев Ж. А., Байтенова Н.Ж., т.б. Ғылым тарихы мен философиясы А., Раритет 2009 ж.
2. Ібжарова Ш.А., Зәурбекова Л.Р. Ғылым тарихы мен философиясы: Оқу құралы – 2-ші басылым / Қазақ ұлттық аграрлық университеті. – Алматы, 2010. – 189 б.
3. Степин В.С. История и философия науки: Учебник. М., 2011
4. Крянев Ю.В., Моторин Л.Е. История и философия науки:Уч.пособие. М., 2011
5. Мареев С.Н., Майданский А.Д. Философия науки. М., 2010

ИНТЕРНЕТ–РЕСУРСТАРЫ

1. https://platona.net/load/
2. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiP6bOF0oXAhUpg_0HHaX2CiMQFnoECB0QAQ&url=https%3A%2F%2Felar.urfu.ru%2Fbitstream%2F10995%2F28647%2F1%2F978-5-7996-1142-2_2014.pdf&usg=AOvVaw1i3w9Gqy966s6CbeKmLsZH